

Vasile Timur Chiș

Câmpulung la Tisa

Sighetu Marmăției 2015

Lucrare apărută cu sprijinul financiar:
A pénzügyi támogatásával megjelent dolgozat:

Consiliul Județean Maramureș
Máramaros Megyei Tanács

Asociația Centrul de Ecologie și Turism Maramureș (C.E.T.M.)
Máramaros Megyei Ökológiai és Idegenforgalmi Központ (M.Ö.I.K.)

Colaboratori:
Munkatárs:

Comuna Câmpulung la Tisa
Hosszúmező község

Asociația Organizația de tineret pentru Câmpulung la Tisa
Hosszúmezőért ifjúsági szervezet Egyesület

Traducător, Fordító: Horváth Zsuzsa

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a
Consiliului Județean Maramureș și al colaboratorilor
Ezen dolgozat tartalma nem feltétlenül tükrözi a Máramaros Megyei Tanács
hivatalos álláspontját.

ISBN 978-973-0-20454-4

Câmpulung la Tisa

Localizare geografică

Comuna Câmpulung la Tisa este așezată în partea de nord a României, în Depresiunea Maramureșului, județul Maramureș, pe terasa din partea stângă a râului Tisa.

Comuna se învecinează cu Ucraina și localitățile Săpânța și Sarasău.

Suprafața localității

Suprafața teritoriului administrativ a comunei Câmpulung la Tisa este de 3.348 ha din care 2.431 ha extravilan și 71 ha intravilan¹.

După categoria de folosință a terenului: 2.502 ha teren agricol (705 ha arabil, 501 ha pășuni, 1.090 ha fânețe și 206 ha livezi), 613 ha păduri, 38 ha ape, 62 ha drumuri și căi ferate, 66 ha construcții și 67 ha teren neproductiv.

Scurt istoric al localității

În localitatea Câmpulung la Tisa, urme ale locuirii umane au fost descoperite în punctul „Hágó” (Dealul Trecători) și constau din mai multe piese litice paleolitice (așchie de tip Levallois, gratoar, așchii mici). Materialul aparține, probabil, unei etape timpurii a aurignacianului².

În zona fostelor băi „Benko”, în locul numit „Borviz” au fost descoperite piese din silex, hornstein, gresie silicioasă și tufit, ce provin dintr-o așezare din perioada gravetianului evoluat sau final².

Din perioada bronzului târziu, pe raza localității au fost descoperite mai multe depozite din bronz, formate din: brățări, topoare cu disc și spin etc².

Localitatea a fost întemeiată, la sfârșitul secolului al XIII-lea, de către oaspeți regali².

În data de 26 aprilie 1329, o diplomă dată de regele Carol Robert al Ungariei întărește drepturile acordate „oaspeților” germani și maghiari, fideli față de Maramureș. Această diplomă conferă și statutul de „villae” (oraș - coroană), având privilegii cu caracter orășenesc la fel ca și localitățile Vișc, Teceu și Husz³.

În data de 28 decembrie 1345, într-un document emis de Ludovic, regele Ungariei apare prima atestare a Cnezatului Câmpulungului, format din 16-18 sate de pe văile Tisei și Tarasului³.

Biserica de piatră a fost ridicată pe la 1300^{4,2} (sec. IV) și reparată la sfârșitul sec. XVIII, după incendiul din 1778². Este construită în stil gotic⁴ și este cea mai veche biserică de piatră din Maramureș. Până în secolul al XV-lea a fost biserică catolică dedicată lui „Sancti Martini”², după care biserică reformată.

În anul 1389 regalitatea maghiară întărește drepturile Drăgoșștilor asupra localității Câmpulung.³

Hosszúmező

Földrajzi elhelyezkedés

Hosszúmező község Románia északi részén, a Máramarosi-medencében, Máramaros megyében, a Tisza bal partján lévő teraszon fekszik.

A község Ukrajnával és Szaplonca (Săpânța) és Szarvaszó (Sarasău) településekkel szomszédos.

A település területe

Hosszúmező község közigazgatási területe 3.348 ha, amelyből 2.431 ha külterület és 71 ha belterület.¹

Termelőhely szerint csoportosítva: 2.502 ha mezőgazdasági terület (705 ha szántóföld, 501 ha legelő, 1.090 ha kaszáló és 206 ha gyümölcsös), 613 ha erdő, 38 ha vízfelület, 62 ha út és vasút, 66 ha beépített és 67 ha terméketlen terület.

A település rövid története

Hosszúmező településen a „Hágó” (Hágó Domb) nevű helyen emberi lét nyomait fedezték fel, amelyek kőkorszakbeli, őskőkorszakbeli eszközökből álltak (Levallois szilánkok, szakóca, apró szilánkok). A leletanyag valószínűleg az Aurignacian kor egyik korai szakaszának terméke.²

A volt „Benkö” fürdők környékén, a „Borviznek” nevezett helyen kovaköből, szaruköből, kovás homokkőből és tufitból készült darabokat tártak fel, amelyek a gravetti kultúra előrehaladott vagy végső szakaszából származnak.²

A település területén több késő bronzkori bronzdepót találtak: karkötőket, korongos tuskés fejszékét, stb.²

A települést a XIII. század végén alapították királyi látogatók.²

Károly Róbert magyar király 1329. április 26-i oklevele megerősíti a Máramaros megyéhez hű német és magyar „vendégeknek” adományozott kiváltságokat. Ez az oklevél „villae” (koronavárosi) rangot biztosított, városi privilégiumokat, akárcsak Visk (Vișc), Técső (Teceu) és Huszt (Husz) településeknek.³

A Hosszúmezői Kenézség első okleveles említése 1345. december 28-án, egy I. Lajos, Magyarország királya által kiadott okirathoz jelenik meg, amely a Tisza- és a Tarac-völgyében elhelyezkedő 16–18 faluból állt.⁸

A köteplomot 1300 körül építették^{4,2} (IV. század), és a XVIII. század végén tatarozták. Gótikus stílusban épült⁴, és Máramaros megye legrégebbi köteploma. A XV. századig „Sancti Martini”² tiszteletére felszentelt katolikus templomként, ezután pedig református templomként működött.

1389-ben a magyar királyság megerősítette a Drágffy családot Hosszúmező település feletti jogában.⁵

În Maramureș în secolul al XV-lea erau cinci târguri: Câmpulung la Tisa, Sighet, Hust, Teceu și Cuhea⁸ (Bogdan Vodă).

În anul 1425, din bunăvoința oficialităților, localitatea este recunoscută ca oraș⁸.

În anul 1472 regele Matei Corvin, în scrisoarea către prefectul Horvat Janos, întărește drepturile dobândite anterior pentru locuitorii orașului coroană Câmpulung³.

În anul 1525 la Câmpulung erau înscrși 96 de contribuabili cu: 193 boi, 99 vaci, 79 juninci și viței, 68 cai, 861 porci și 463 oi. Nobili nu sunt înscrși printre ei⁸.

În anul 1555 populația localității scade brusc datorită ciumei³.

În anul 1556 cea mai mare parte a locuitorilor acceptă reforma calvină³.

În anul 1600 localitatea Câmpulung la Tisa, avea ca element pe sigiliu, capul de bivoli⁸.

Conform Urbariului din 1600 în localitate sunt 130 de locuitori⁶.

În anul 1684 sunt amintite porturile fluviale din Sighet și Câmpulung⁸.

În anul 1698 în localitate sunt înregistrați 3 nobili cu posesie (Korda, Frater), 22 nobili mici sesionați, 19 cetățeni și 6 haiduci. Din Câmpulung erau numiți Szűcs Márton, Szász Mihály și Veresmorti Tamás, ca haiduci specializați în transportul scrisorilor⁶. Locuitorii erau majoritatea maghiari, iar câțiva erau ruteni sau ruteni maghiarizați⁶.

În secolul al XVII-lea jelerii din orașul Câmpulung care nu dețineau pământ propriu aveau principala sarcină de a ajuta la construirea vapoarelor, erau muncitori necalificați, folosiți la transportul lemnului și la celelalte munci auxiliare.⁶

Cele mai importante obligații ale locuitorilor din orașul Câmpulung în secolul al XVII, erau legate de pornirea vapoarelor și a plutelor încărcate cu sare⁶. În portul din Câmpulung, vasele erau câptușite cu crengi din brad, care aveau menirea de a proteja sarea de apă⁶.

În anul 1752 familiile din Câmpulung la Tisa care și-au dovedit nobilitatea sunt: Perematon, alias Bereczk de Terely, Dècei, Hánka (1698), Fekete, Menyhárt (1686), Krizely (1670), Nagy (1699), Lendvai (1649), Igyártó (1699), Orosz (1669), Gyarmati, Csúrka (1700), Benedek (1699), Lassu (1699), Lator (1699), Kata (1613) și Mocsári.⁸

În anul 1773 în localitatea Câmpulung la Tisa au fost colonizați locuitori din Austria⁸.

În anul 1785 în localitatea Câmpulung la Tisa au fost colonizați șvabi⁸.

Din istoria bisericii reformate, aflăm că prima școală a funcționat pe lângă biserică, care a ars în anul 1778, când a ars mai bine de jumătate din localitate. Școala a fost refăcută din nou³.

A XV. században Máramaros megyében öt mezőváros volt: Hosszúmező Câmpulung la Tisa), Sziget (Sighet), Huszt (Hust), Técső (Teceu) és Izakonyha (Cuhea/Bogdan Vodă).⁸

A hivatalos közegek kezdeményezésére 1425-ben városi rangra emelkedett.⁸

1472-ben Mátyás király, Horvát János praefectushoz intézett levelében, megerősítette Hosszúmező koronaváros lakóinak kiváltságait.³

1525-ben Hosszúmezőn 96 adófizető volt bejegyezve: 193 ökörrel, 99 tehénnel, 79 üszövel és borjával, 68 lóval, 861 sertéssel és 463 juhhal. Közöttük nem voltak nemesek.⁸

1555-ben a pestisjárvány miatt a település lakossága hirtelen lecsökkent.³

1556-ban a lakosság zöme elfogadta a kálvini reformot.³

1600-ban Hosszúmező település pecsétjén egy bivalyfej volt.⁸

Az 1600-as Urbárium szerint a településnek 130 lakosa van.⁶

1684-ben történik említés a Szigeten és Hosszúmezőn lévő folyami kikötőkről.⁸

1698-ban a településen 3 birtokos nemes (Korda, Fráter), 22 kismemes, 19 polgár és 6 hajdú volt bejegyezve. Hosszúmezőről Szűcs Márton, Szász Mihályt és Veresmorti Tamást nevezték ki levélhordó hajdúvá⁶. A lakosok zöme magyar volt, néhányuk rutén vagy elmagyarosodott rutén.⁶

A XVII. században Hosszúmező város szellemének, akiknek nem volt saját földjük, fő feladata a „hajók” építésénél való segédkezés volt, szakképzetlen munkások voltak, akiknek a munkáját a faszállításnál és a többi segédmunkánál használták fel.⁶

A XVII. században Hosszúmező város lakóinak a legfontosabb kötelezettsége a sóval megrakott „hajók” és tutajok indításához kapcsolódott.⁶ A hosszúmezei „kikötőben” a hajók fenyőágakkal voltak kibélelve, amelyeknek rendeltetése az volt, hogy megvédjék a víztől a sót.⁶

A nemességüket bizonyító hosszúmezei családok 1752-ben: Perematon, alias Bereczk de Terely, Dècei, Hánka (1698), Fekete, Menyhárt (1686), Krizely (1670), Nagy (1699), Lendvai (1649), Igyártó (1699), Orosz (1669), Gyarmati, Csúrka (1700), Benedek (1699), Lassú (1699), Lator (1699), Kata (1613) és Mocsári.⁸

1773-ban Hosszúmezőre osztrák lakosokat telepítettek.⁸

1785-ben Hosszúmezőre svábokat telepítettek.⁸

A református templom történetéből megtudjuk, hogy az első iskola a templom mellett működött, amely 1778-ban leégett, amikor a lakosságnak több, mint a fele odaveszett a tűzben. Az iskolát újra felépítették.³

În anul 1664 este consemnat numele învățătorului Ecsedi Ferenc³.

În anul 1741 este consemnat numele învățătorului Ujlaki Miklos³.

Din anul 1794 până în 1948 la școala confesională reformată sunt consemnați 48 de învățători: Kovacs Mozes, Szeretsen János, Herman Pál, Farkas József, Szakál János, György András, Csiszár Zsigmond, Balás Mihai, Szabó Iozsef, Almási József, Szeretsen László, Baranyai Mózes, Lajos András, Tőkés László, Csurka Ferenc, Homonai Bertalan, Orosz Vince, Szabo Istvan, Szekely Janos, Nagy Laszlo, Szabo Bela, Kopeci Domokos, Csobod Imre, Pálfi Lajos, Pataki Ágnes, Szarkáné Füle Róza, Vecseri Lajos, Kojosa László, Kiss Lajos, Szarka István, Benicz Katalin, Juhász Róza, Nemes Sándor, Fekete Sándor, Szabó Lajos, Sipos Gyula, Movik Gyula, Gáll István, Gestnyer Erzsébet, Lengyel Ilona, Rácز Béla, Siposs Imre, Ozv. Molnár Imrené, Szentpéteri Ernő-Gyula, Rácз Imre, Foris Margit, Rácз Klára, Domokos Erzsébet³.

Înainte de anul 1876 este consemnat numele învățătorului Bura la școala confesională greco-catolică ruteană, în perioada 1786-1914 Csepes Mihai iar în perioada 1916-1919 Fedic János³.

Conscripția oficială din 1787, cuprinde și un recensământ al copiilor de vârstă școlară, în localitatea Câmpulung la Tisa, erau 143 de copii care frecventau școala (68 fete și 75 băieți), între 7-14 ani⁸.

În anul 1819⁸ este construită biserica de piatră pentru cultul greco-catolic cu hramul „Adormirea Preacuratei”, azi biserica ortodoxă ucraineană cu hramul „Sfântul Mare Mucenic”.

În perioada 1860-1865, locuitorii din Câmpulung la Tisa au început să cultive varza³.

În anul 1863, Bodoki înființează prima livadă de meri în zona Maklaz³.

Calea ferată Sighetu Marmatei - Câmpulung la Tisa – Corolevo – Halmeu, a fost pusă în funcțiune la data de 19 noiembrie 1872³.

La recensământul din 1880, populația a fost de 1.759 locuitori din care: 1.115 maghiari, 25 români, 96 germani, 522 ucraineni, iar despre 1 locuitor informațiile nu sunt disponibile.

Din anul 1880 până în 1919 la școala de stat sunt consemnați învățătorii Terebesi Samuel și Karingeti Juliana³.

În anul 1890 se construiește școala românească confesională greco-catolică din Câmpulung la Tisa⁸.

În anul 1895, Brond Maier și Woldbauer, înființează o fabrică de cherestea, unde funcționau 2 gateri³.

La recensământul din 1900, populația a fost de 2.350 locuitori din care: 1.782 maghiari, 88 români, 138 germani, 341 ucraineni, iar despre 1 locuitor informațiile nu sunt disponibile.

1664-ben Ecsedi Ferenc tanító neve szerepel.³

1741-ben Újlaki Miklós tanító neve szerepel.³

1794-től 1948-ig a református felekezeti iskolában 48 tanító neve van feljegyezve: Kovács Mózes, Szeretsen János, Herman Pál, Farkas József, Szakál János, György András, Csiszár Zsigmond, Balás Mihai, Szabó Iozsef, Almási József, Szeretsen László, Baranyai Mózes, Lajos András, Tőkés László, Csurka Ferenc, Homonnai Bertalan, Orosz Vince, Szabó István, Székely János, Nagy László, Szabó Béla, Köpeci Domokos, Csobod Imre, Pálfi Lajos, Pataki Ágnes, Szarkáné Füle Róza, Vecseri Lajos, Kojosa László, Kiss Lajos, Szarka István, Benicz Katalin, Juhász Róza, Nemes Sándor, Fekete Sándor, Szabó Lajos, Sipos Gyula, Movik Gyula, Gáll István, Gestnyer Erzsébet, Lengyel Ilona, Rácз Béla, Siposs Imre, Özv. Molnár Imréné, Szentpéteri Ernő-Gyula, Rácз Imre, Főris Margit, Rácз Klára, Domokos Erzsébet.³

1876. előtt Bura tanító neve van feljegyezve a rutén görög-katolikus felekezeti iskolában, az 1786-1914 időszakban Csepes Mihalyé, és az 1916-1919 időszakban Fedic Jánosé.³

Az 1787-es hivatalos összeírás tartalmazza a hosszúmezei iskoláskorú gyermekekről készített népszámlálás adatait, 143, 7-14 éves iskolátogató gyermek volt (68 lány és 75 fiú).⁸

1819-ben⁸ épült fel a „Szűzanya elszenderülése” görögkatolikus kötemplom, amely ma ukrán „Nagy Szent Vértanú” ortodox templom.

Az 1860-1865 közötti időszakban Hosszúmező lakosai káposztát kezdtek termesztetni.³

1863-ban Bodoki létrehozta az első almafából álló gyümölcsöst, Makláz vidékén.³

1872. november 19-én üzembe helyezték a Máramarossziget – Hosszúmező – Királyháza (Kolorolevo) – Halmi vasútvonalat.³

Az 1880-as népszámláláskor a lakosok száma 1.759 fő volt, ebből: 1.115 magyar, 25 román, 96 német, 522 ukrán, egy lakosról pedig nem áll rendelkezésre adat.

1880-tól 1919-ig az állami iskolában Terebesi Sámuel és Karingeti Julianna volt tanító.³

1890-ben Hosszúmezőn megépítik a román görögkatolikus felekezeti iskolát.⁸

1895-ben Brond Maier és Woldbauer fűrészfűrészüzemet létesít, ahol két keretfűrész működött.³

Az 1900-es népszámláláskor a lakosok száma 2.350 fő volt, ebből: 1.782 magyar, 88 román, 138 német, 341 ukrán, egy lakosról pedig nem áll rendelkezésre adat.

În anul 1903 s-a construit calea ferată Săpânța - Câmpulung la Tisa⁸ pentru transportul materialului lemnos la fabrică.

În vara anului 1907, la Câmpulung la Tisa are loc o grevă a lucrătorilor de seceriș⁸.

În anul 1914^{5,7,10} este construită biserica romano-catolică.

La recensământul din 1920, populația a fost de 2.676 locuitori din care: 2.040 maghiari, 27 români, 12 germani, 341 evrei, iar despre 256 locuitori informațiile nu sunt disponibile.

La recensământul din 1941, populația a fost de 3.073 locuitori din care: 2.847 maghiari, 132 români, 4 germani, 73 evrei, 5 ucraineni, 9 romi, iar despre 3 locuitori informațiile nu sunt disponibile.

Eroii căzuți în cele două războaie mondiale 1914 și 1945, din localitatea Câmpulung la Tisa sunt: Balázs Endre, Balázs Mihály, Bari Kálmán, Benedek Gyula, Csurka Albert, Csurka Sámuel, Dobánics Mihály, Fekete Pál, Góbi József, Hávracs Mihály, Hirics János, Kenyeres Mihály, Kovács Kálmán, Kósa Árpád, Kósa Bálint, Kósa Dezső, Mülbauer Béla, Nyisztor Béla, Nagy Gáspár, Péntes Mihály, Orosz Imre, Rusznyák Gyula, Szabó Gyula, Tar Géza, Torjai Dezső, Torjai Kálmán, Vitéz Lásó.

În data de 8 august 1950 s-a înființat Gospodăria Agricolă Colectivă (G.A.C.) „Gheorghe Doja” Câmpulung la Tisa, transformată în Cooperativa Agricolă de Producție (C.A.P.).

La recensământul din 1956, populația a fost de 2.872 locuitori din care: 2.385 maghiari, 269 români, 1 german, 16 evrei, 170 ucraineni, 30 romi, iar despre 1 locuitor informațiile nu sunt disponibile.

În anul 1990 se desființează Cooperativa Agricolă de Producție.

La recensământul din 1992, populația a fost de 2.498 locuitori din care: 2.047 maghiari, 360 români, 10 germani, 56 ucraineni, 23 romi, iar despre 2 locuitori informațiile nu sunt disponibile.

Comuna Câmpulung la Tisa este înfrățită cu orașul Yerres din Franța, comuna Mezőzombor și comuna Őcsöd din Ungaria.

După anul 2000, încep activitatea următoarele organizații nonprofit:

1. Asociația „Longi-Prati”
2. Asociația Organizația de Tineret pentru Campulung la Tisa”
3. Asociația „Hosszúmezői – FORESTA – Câmpulung la Tisa”
4. Asociația Gospodărilor din Câmpulung la Tisa”
5. Echipa de cercetăși din Câmpulung la Tisa nr. 145. „Bocskai István”

În anul 2014, prin Hotărârea de Guvern nr. 868 se aprobă stema localității.

1903-ban megépítették a Szaplonca (Săpânța) – Hosszúmező (Câmpulung la Tisa) vasútvonalat⁸, a faanyag gyárba történő szállítása érdekében.

1907 nyarán Hosszúmezőn kitört az aratómunkások sztrájkja.⁸

1914-ben^{5,7,10} megépül a római katolikus templom.

Az 1920-as népszámláláskor a lakosok száma 2.676 fő volt, ebből: 2.040 magyar, 27 román, 12 német, 341 zsidó, 256 lakosról pedig nem áll rendelkezésre adat.

Az 1941-es népszámláláskor a lakosok száma 3.073 fő volt, ebből: 2.847 magyar, 132 román, 4 német, 73 zsidó, 5 ukrán, 9 roma, 3 lakosról pedig nem áll rendelkezésre adat.

Az első és a második világháború hosszúmezei hősi halottai: Balázs Endre, Balázs Mihály, Bari Kálmán, Benedek Gyula, Csurka Albert, Csurka Sámuel, Dobánics Mihály, Fekete Pál, Góbi József, Hávracs Mihály, Hirics János, Kenyeres Mihály, Kovács Kálmán, Kósa Árpád, Kósa Bálint, Kósa Dezső, Mülbauer Béla, Nyisztor Béla, Nagy Gáspár, Péntes Mihály, Orosz Imre, Rusznyák Gyula, Szabó Gyula, Tar Géza, Torjai Dezső, Torjai Kálmán, Vitéz László.

1950. augusztus 8-án Hosszúmezőn megalapították a „Dózsa György” Kollektív Mezőgazdasági Vállalatot (KMV), amely később Mezőgazdasági Termelőszövetkezetté (MTSZ) alakult.

Az 1956-os népszámláláskor a lakosság 2.872 főből állt, ebből: 2.385 magyar, 269 román, 1 német, 16 zsidó, 170 ukrán, 30 roma, egy lakosról pedig nem áll rendelkezésre adat.

1990-ben megszűnik a Mezőgazdasági Termelőszövetkezet.

Az 1992-es népszámláláskor a lakosság 2.498 főből állt, ebből: 2.047 magyar, 360 román, 10 német, 56 ukrán, 23 roma, 2 lakosról pedig nem áll rendelkezésre adat.

Hosszúmező község a franciaországi Yerres város és a magyarországi Mezőzombor és Őcsöd községek testvérelépülése.

2000 után az alábbi nonprofit szervezetek kezdték meg a tevékenységüket:

1. „Longi-Prati” Egyesület
2. Hosszúmezőért Ifjúsági Szervezet
3. Asociația „Hosszúmezői – FORESTA”
4. Hosszúmezői Gazdák Egyesülete
5. Hosszúmezői 145. „Bocskai István” Cserkészcsapat

2014-ben a 868. Kormányhatározattal jóváhagyják a település címerét.

Populația

La recensământul din 2011, populația comunei a fost de 2.485 locuitori (1.227 bărbați și 1.258 femei) din care: 1.694 (68,17%) maghiari, 589 (23,70%) români, 90 (3,62%) romi, 20 (0,80%) ucraineni, iar despre 92 (3,70%) locuitori informațiile nu sunt disponibile ¹¹.

Din punct de vedere confesional sunt: 679 (27,32%) ortodocși, 322 (12,96%) romano-catolici, 980 (39,44%) reformați, 238 (9,58%) greco-catolici, 53 (2,13%) martori ai lui Iehova, 54 (2,17%) adventiști de ziua șaptea, 37 (1,50%) creștini de rit vechi, 14 (0,56%) creștini după evanghelie, 7 (0,28%) fără religie și despre 97 (3,90%) locuitori informațiile nu sunt disponibile ¹¹.

În localitate sunt 905 locuințe.

Relieful

Relieful comunei Câmpulung la Tisa cuprinde: culoarul Tisei, depresiunea Săpânța-Teceu ⁹, piemontul Mara-Săpânța și Munții Igriș.

Altitudinea minimă a localității este de 240 m pe malul râului Tisa, iar altitudinea maximă este de 862,7 m în Vârful Cliva.

Hidrografia

În dreptul localității Câmpulung la Tisa curge râul Tisa care primește următorii afluenți pe raza localității: pârâul Kokolaz, Százmáté și Bik.

Pe raza localității Câmpulung la Tisa se află 3 izvoare de ape minerale (borcuturi) sulfuroase: 2 lângă fosele băi Benko (Băile Evreiești) și 1 lângă băile Codrea ¹⁰. Apa minerală este alcalină, sulfuroasă și hipotonă cu o mineralizație totală de 1751,7 mg/l ¹².

Vegetația și flora

Vegetația de pe raza teritoriului administrativ al localității este specifică etajului colinar.

Pădurile de pe raza localității sunt formate din fag (*Fagus sylvatica*), carpen (*Carpinus betulus*) și mesteacăn (*Betula pendula*).

Subarboretul este format din alun (*Corylus avellana*), păducel (*Crataegus monogyna*), măceș (*Rosa* sp.) etc.

Flora este specifică zonelor de deal, aici fiind întâlnite următoarele specii: brândușă (*Crocus heuffelianus*), spânz (*Helleborus purpurascens*), popâlnic iepuresc (*Hepatica nobilis*), măseaua ciutei (*Erythronium dens-canis*), floarea paștelui (*Anemone nemorosa*), ciuboșica cucului (*Primula acaulis*), Mâna Maicii Domnului (*Dactylorhiza maculata*), podbal (*Tussilago farfara*), bănușei (*Bellis perennis*), păpădie (*Taraxacum officinale*), mierea ursului (*Pulmonaria officinalis*), ferigă de câmp (*Pteridium aquilinum*), trifoi alb (*Trifolium repens*), trifoi roșu (*Trifolium pratense*), ghizdei (*Lotus corniculatus*), lumânărica pământului (*Gentiana asclepiadea*), coada șoricelului (*Achillea millefolium*), sunătoare (*Hypericum perforatum*), traista ciobanului (*Capsella bursa-pastoris*), pătlagină (*Plantago lanceolata*, Pl. media), tremurătoarea (*Briza media*), breabăn (*Dentaria glandulosa*) etc.

Népesség

A 2011-es népszámláláskor a lakosság 2.485 főből állt (1.227 férfi és 1.258 nő), ebből: 1.694 (68,17%) magyar, 589 (23,70%) román, 90 (3,62%) roma, 20 (0,80%) ukrán, 92 (3,70%) lakosról pedig nem áll rendelkezésre adat.

Felekezet szerint 679 (27,32%) ortodox, 322 (12,96%) római katolikus, 980 (39,44%) református, 238 (9,58%) görögkatolikus, 53 (2,13%) Jehova tanúja, 54 (2,17%) hetednap adventista, 37 (1,50%) régi rítus szerinti keresztény, 14 (0,56%) evangéliumi keresztény, 7 (0,28%) lakosnak nincs vallása, és 97 (3,90%) lakosról pedig nem áll rendelkezésre adat. ¹¹

A településen 905 lakás van.

Domborzat

Hosszúmező domborzata a Tisza völgyét, a Szaplonca – Técsői (Săpânța-Teceu) medencét ⁹, a Krácsfalva – Szaplonca (Mara-Săpânța) hegylábvidékét és a Kőhát hegységet (Pietrii) érinti.

A település legalacsonyabb tengerszint feletti magassága 240 méter a Tisza folyó partján, a legmagasabb pedig 862,7 méter, a Kőhalom csúcon.

Vízrajz

Hosszúmező település mellett folyik a Tisza folyó, amely a település körzetében az alábbi mellékfolyók vizével gazdagodik: a Kokolaz, a Százmáté és a Bik patak.

Hosszúmező település körzetében három kénese ásványvizforrás (borvíz) található: kettő a volt Benkő fürdő (Zsidó fürdő) mellett, egy pedig a Codrea fürdő mellett ¹⁰. Az ásványvíz lúgos, kénese és hipotóniás, 1751,7 mg/l össz ásványosodással. ¹²

Növényzet és növényvilág

A település közigazgatási területén lévő növényzet a dombvidékre jellemző.

A település körzetében található erdők bükkfa (*Fagus sylvatica*), gyertyánfa (*Carpinus betulus*) és nyírfa (*Betula pendula*) erdők.

Az aljnövényzet mogyoróbokrokból (*Corylus avellana*), galagonyabokrokból (*Crataegus monogyna*), csipkerózsabokrokból (*Rosa* sp.), stb. áll.

A növényvilág a dombos területekre jellemző, megtalálhatóak itt az alábbi fajok: Kárpáti sáfrány (*Crocus heuffelianus*), hunyor (*Helleborus purpurascens*), nemes májvirág (*Hepatica nobilis*), kakasmandikó (*Erythronium dens-canis*), berki szellőrózsa (*Anemone nemorosa*), szártalan kankalin (*Primula acaulis*), foltos ujaskosbor (*Dactylorhiza maculata*), martilapu (*Tussilago farfara*), százszorszép (*Bellis perennis*), gyermekláncfű (*Taraxacum officinale*), orvosi tüdőfű (*Pulmonaria officinalis*), saspáfrány (*Pteridium aquilinum*), fehér here (*Trifolium repens*), réti here (*Trifolium pratense*), szarvaskerep (*Lotus corniculatus*), fecsketárnics (*Gentiana asclepiadea*), közönséges cickafark (*Achillea millefolium*), közönséges orbáncfű (*Hypericum perforatum*), pásztortáska (*Capsella bursa-pastoris*), lándzsás útifű (*Plantago lanceolata*, Pl. media), rczgöfű (*Briza media*), ikrás fogasír (*Dentaria glandulosa*), stb.

Pe malul râului Tisa sunt zăvoaie bine dezvoltate unde vegetația este formată din: răchită (*Salix fragilis*), răchită roșie (*Salix purpurea*), plop negru (*Populus nigra*) și plante agățătoare: hamei (*Humulus lupulus*), curpen (*Clematis vitalba*) și viță de pădure (*Vitis sylvestris*). Stratul ierbos este format din: crețușcă (*Filipendula ulmaria*), lumânare (*Verbascum blattaria*), urzică (*Urtica dioica*), nap porcesc (*Helianthus tuberosus*), iulișcă (*Reynoutria japonica*) etc.

În zona bălților se află stuf (*Phragmites communis*) și papură (*Typha latifolia*).

Fauna

Mamiferele prezente pe teritoriul administrativ al localității sunt: ariciul răsăritean (*Erinaceus concolor*), cârțița (*Talpa europaea*), iepurele de câmp (*Lepus europaeus*), veverița (*Sciurus vulgaris*), mistrețul (*Sus scrofa*), căprioara (*Capreolus capreolus*), vulpea (*Vulpes vulpes*), jderul de piatră (*Martes foina*), nevăstuica (*Mustela nivalis*) și hermina (*Mustela erminea*). Pe lângă aceste specii, în zona râului Tisa, întâlnim vidra (*Lutra lutra*) și castorul (*Castor fiber*).

Păsările sunt reprezentate în zonă prin: barză albă (*Ciconia ciconia*) – 4 cuiburi în localitate, uliu porumbar (*Accipiter gentilis*), șorecar (*Buteo buteo*), fazan (*Phasianus colchicus*), ghionoaie verde (*Picus viridis*), ciocănitoare pestriță mare (*Dendrocopos major*), cuc (*Cuculus canorus*), rândunică (*Hirundo rustica*), grangur (*Oriolus oriolus*), gaită (*Garrulus glandarius*), cioară de semănătură (*Corvus frugilegus*), cioară grivă (*Corvus corone*), corb (*Corvus corax*), coțofană (*Pica pica*), pițigoii mare (*Parus major*), mierlă (*Turdus merula*), vrabie de casă (*Passer domesticus*), vrabie de câmp (*Passer montanus*), cintează (*Fringilla coelebs*). Pe lângă aceste specii în zona râului Tisa întâlnim: rață mare (*Anas platyrhynchos*), prundăraș gulerat mic (*Charadrius dubius*) etc.

Amfibienii și reptilele prezente în zonă sunt: salamandra (*Salamandra salamandra*), buhaiul de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata*), șopârla de câmp (*Lacerta agilis*), șarpele orb (*Anguis fragilis*) și șarpele de casă (*Natrix natrix*).

Speciile de pești prezente în râul Tisa sunt: loștiță (*Hucho hucho*), știucă (*Esox lucius*), clean (*Leuciscus cephalus*), clean dungat (*Leuciscus souffia agassizi*), boiștean (*Phoxinus phoxinus*), mreană (*Barbus barbus*), scobar (*Chondrostoma nasus*), mihalț (*Lota lota*) etc.

Zone protejate

Pe raza localității, râul Tisa și o parte din terasele Tisei fac parte din Situl Natura 2000 RO SCI0251 Tisa Superioară. Suprafața inclusă în sit este de 636,12 ha (19%) din suprafața localității.

Pe raza localității o parte din piemontul Mara-Săpânța și Munții Igniș fac parte din Situl Natura 2000 RO SCI0092 Igniș. Suprafața inclusă în sit este de 100,44 ha (3%) din suprafața localității.

A Tisza folyó partján jól fejlett berkek vannak, ahol a növényzetet: törékeny fűz (*Salix fragilis*), csigolyafűz (*Salix purpurea*), fekete nyár (*Populus nigra*) és kúszónövények: közönséges komló (*Humulus lupulus*), erdei isszalag (*Clematis vitalba*) és ligeti szőlő (*Vitis sylvestris*) alkotják. A gyepréteget: réti legyezőfű (*Filipendula ulmaria*), molyűző ökörfarkkóró (*Verbascum blattaria*), csalán (*Urtica dioica*), csicsóka (*Helianthus tuberosus*), ártéri japánkeserűfű (*Reynoutria japonica*), stb. alkotják.

A tavak vidékén él a közönséges nád (*Phragmites communis*) és a széleslevelű gyékény (*Typha latifolia*).

Állatvilág

A település közigazgatási területén élő emlősök: a keleti sün (*Erinaceus concolor*), a közönséges vakond (*Talpa europaea*), a mezei nyúl (*Lepus europaeus*), a mókus (*Sciurus vulgaris*), a vaddisznó (*Sus scrofa*), az őz (*Capreolus capreolus*), a róka (*Vulpes vulpes*), a nyest (*Martes foina*), a menyét (*Mustela nivalis*) és a hermelin (*Mustela erminea*). Ezekben a fajokon kívül a Tisza folyó vidékén megtalálható még a vidra (*Lutra lutra*) és a hód (*Castor fiber*).

A környéken élő madárfajok: a fehér gólya (*Ciconia ciconia*) – 4 fészék van a településen –, a galambász héja (*Accipiter gentilis*), az egerészölyv (*Buteo buteo*), a fácán (*Phasianus colchicus*), a zöld küllő (*Picus viridis*), a nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*), a kakukk (*Cuculus canorus*), a füstli fecske (*Hirundo rustica*), a sárgarigó (*Oriolus oriolus*), a szajkó (*Garrulus glandarius*), a vetési varjú (*Corvus frugilegus*), a kormos varjú (*Corvus corone*), a dolmányos varjú (*Corvus cornix*), a szarka (*Pica pica*), a széncinege (*Parus major*), a fekete rigó (*Turdus merula*), a házi veréb (*Passer domesticus*), a mezei veréb (*Passer montanus*), az erdei pinty (*Fringilla coelebs*). A Tisza folyó vidékén ezek mellett a fajok mellett megtalálható még: a tőkés réce (*Anas platyrhynchos*), a kis lile (*Charadrius dubius*), stb.

Az övezetben élő kétélűek és hüllők: szalamandra (*Salamandra salamandra*), sárgahúsú unka (*Bombina variegata*), fűрге gyík (*Lacerta agilis*), lábatlan gyík (*Anguis fragilis*) és vizisikló (*Natrix natrix*).

A Tiszában található halfajok: dunai galóca (*Hucho hucho*), csuka (*Esox lucius*), fejes domolykó (*Leuciscus cephalus*), vaskos csabak (*Leuciscus souffia agassizi*), fűрге cselle (*Phoxinus phoxinus*), márna (*Barbus barbus*), vésetajkú paduc (*Chondrostoma nasus*), menyhal (*Lota lota*), stb.

Védelmi területek

A település körzetében, a Tisza folyó és a Tisza teraszainak egy része a Natura 2000 RO SCI0251 Felső-Tisza kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület részét képezik. A természetmegőrzési területbe 636,12 ha (19%) van befoglalva a település területéből.

A település körzetében, a Krácsfalva – Szaplonca (Mara-Săpânța) hegylábvídek egy része és a Rozsály-hegység (Igniș) a Natura 2000 RO SCI0092 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület részét képezik. A természetmegőrzési területbe 100,44 ha (3%) van befoglalva a település területéből.

Turismul

Sărbători locale

Zilele localității Câmpulung la Tisa - august

Balul strugurilor - octombrie

Ansamluri din localitate

Ansamblul Albăstrele (Búzavirág)

Ansamblul Csőszök

Obiective turistice antropice

Biserica Reformată, sec. XIV, reparată la sfârșitul sec.

XVIII, stil gotic, este cea mai veche biserică de piatră din Maramureș. Până în secolul al XV-lea a fost biserică catolică dedicată lui „Sancti Martini”, după care biserică reformată. Monument istoric: MM-II-m-B-04542

Biserica Romano - Catolică, 1914, hram: „Inima lui Isus”

Biserica Ortodoxă Ucraineană, 1819, hram: „Sf. Mare Mucenic”, a fost biserică Greco - Catolică cu hramul „Adormirea Preacuratei”

Obeliscul eroilor Revoluției de la 1848 – 1849

Monumentul „Celor cinci orașe coroană: Sighet, Câmpulung la Tisa, Teceu, Visk și Hust, cu trei morminte pentru cei 3 tineri: Kosa, Kantor și Torjai”, lemn de stejar - 7 m, 2001, autor: Ștefan Balázs

Statuia fotbalistului Dembroschi Emerich, lemn de stejar, 2002, autor: Ștefan Balázs

Monumentul „Pădurea și cei ce o protejează”, lemn de stejar – 7 m, 2000, autor: Ștefan Balázs

Instalațiile de stingerea incendiilor de la începutul sec. XX
Cimitirul evreiesc din localitate.

Obiective turistice naturale

Situl Natura 2000 RO SCI0251 Tisa Superioară.

Situl Natura 2000 RO SCI0092 Igriș.

Trei izvoarele minerale sulfuroase: izvorul mineral de la „Băile Benko”, izvorul mineral de lăngă „Băile Benko” și izvorul mineral de la Băile Codrea

Trasee turistice

Traseul turistic triunghi albastru pe fond alb: Câmpulung la Tisa – Vârful Văcarului – Cabana Agriș.

Căi de acces

Drumul național DN 19 Satu Mare – Sighetu Marmăției

Turizmus

Helyi ünnepek

Hosszúmezei Napok – augusztus

Szüreti bál – október

Együttesek a településen

Búzavirág Dalcsoport

Csőszök Együttes

Antropikus turisztikai létesítmények

A XIV. századi, gótikus stílusban épült és a XVIII. század végén tatarozott Református templom Máramaros megye legrégebbi kőtemploma. A XV. századig „Sancti Martini” tiszteletére felszentelt katolikus templomként, ezután pedig református templomként működött. Történelmi emlékmű: MM-II-m-B-04542.

Római katolikus templom, 1914, védőszentje: „Jézus Szíve”.

Ukrán ortodox templom, 1819, védőszentje: „Nagy Szent Vértanú”, előzőleg a „Szűzanya elszenderülése” nevet viselő görögkatolikus templom volt.

Az 1848 – 1849-es szabadságharc hőseinek emlékoszlója.

„Az öt koronaváros: Sziget (Sighet), Hosszúmező (Câmpulung la Tisa), Técső (Teceu), Visk (Viskove) és Huszt (Hust) emlékszobra, a három ifjú: Kósa, Kantor és Torjai három sírjával”, tölgyfa – 7 m, 2001, készítette: Balázs István.

Dembroschi Emerich labdarugó szobra, tölgyfa, 2002, készítette: Balázs István.

„Az erdő és védői” emlékmű, tölgyfa – 7 m, 2000, készítette: Balázs István.

Tűzoltó berendezések a XX. század elejéről.

A település zsidó temetője.

Természetes turisztikai látnivalók

Natura 2000 RO SCI0251 Felső-Tisza kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület.

Natura 2000 RO SCI0092 Rozsály (Igriș) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület.

Három kénas ásványvízforrás: a „Benkő Fürdő” területén, a „Benkő Fürdő” mellett és a Codrea Fürdő területén lévő ásványvízforrás.

Turistautak

Fehér alapon kék háromszög jelzésű turistaút: Hosszúmező – Köcsúcs – Egresi Menedékház.

Megközelíthetőség

Szattmárnémeti – Máramarosszigeti DN 19-es főút.

Note

¹Carol Kacsó, *Repertoriu arheologic al județului Maramureș*, editura Eurotip, Baia Mare, 2011, pag. 301 – 304

²George Cristea, Mihai Dăncuș, *Maramureș - un muzeu viu în centrul Europei*, editura Fundației Culturale Române, București, 2000, pag. 150

³Livia Ardelean, *Istoria economică și socială a Maramureșului*, editura Ethnologica, Baia Mare, 2012, pag. 124, 125, 306, 311, 314, 396.

⁴Dumitru Istvan, Codreanu Moldovan, Ioan Pop, 2009 - *Ghidul turistic al județului Maramureș*, editura Algoritm Media Press, Baia Mare, pag. 56

⁵Dembrovski Manuela, D. Carol, *Monografia comunei Câmpulung la Tisa (Hosszúmező monografiája)*, Sighetu Marmăției, pag. 7, 19, 27

⁶Teofil Ivanciuc, *Ghidul Turistic al Țării Maramureșului*, editura Limes, Cluj-Napoca, 2006, pag. 76

⁷Grigore Posea, Codreanu Moldovan, Aurora Posea, *Județul Maramureș*, editura Academiei Române, București, 1980, pag. 35

⁸Laura Temian, Lazăr T., Valentin B., Zamfir D., Lavinium A., *File de Condiție, Ținuturile Chioar, Codru, Lăpuș, Maramureș*, Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, vol. I, Baia Mare, 2016

⁹Chiș Vasile Timur, *Sighetu Marmăției și zonele învecinate*, Sighetu Marmăției, 2010

¹⁰Nădișan Ioan, Bologa Vasile, *Surse hidrominerale și microstațiuni balneare din Maramureș*, Editura Universității de Nord Baia Mare, 2012, pag. 202

¹¹www.recensamantromania.ro

¹²Planul urbanistic general al comunei Câmpulung la Tisa, 2002

Bibliografie

Gavril Ardelean, Iosif Béres – *Fauna de vertebrate a Maramureșului*, editura Dacia, Cluj Napoca, 2000

Chiș Vasile Timur, *Țara Maramureșului*, Sighetu Marmăției, 2011

Școala Generală cu clasele I-VIII
I-VIII Osztályos tanrendű Általános Iskola

Localitatea Câmpulung la Tisa
Hosszúmező település

Primăria comunei Câmpulung la Tisa
Hosszúmező község Polgármesteri Hivatala

Sala de sport „Dembroschi Emerich”
„Dembroschi Emerich” Sportcsarnok

Gara C.F.R.
Vasútállomás

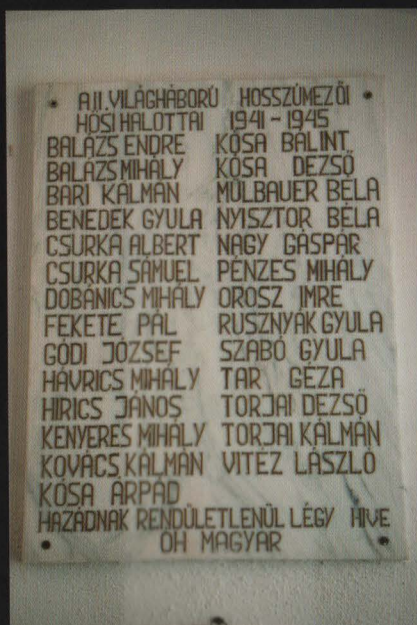
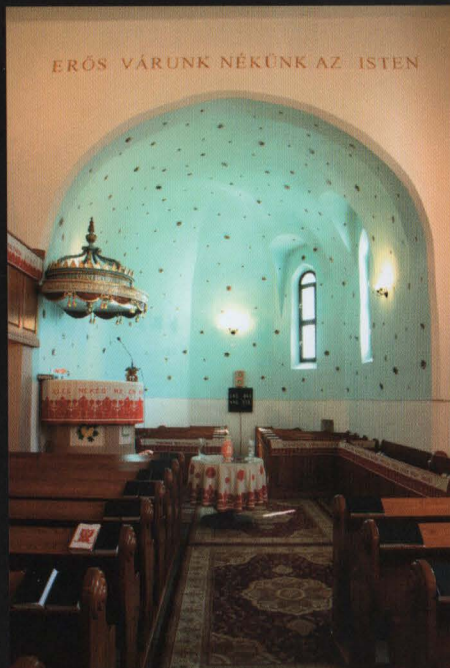
Biblioteca și Centrul de Internet
Könyvtár és Internet Központ

Biserica Reformată
 Perioada edificării: sec. XIV
 Reparată la sfârșitul sec. XVIII
 Stil gotic
 Monument istoric: MM-II-m-B-04542

Református templom
 Az építés ideje: XIV. század
 Tatarozva a XVIII. század végén
 Gótikus stílus
 Történelmi emlékmű: MM-II-m-B-04542

Placa memorială a eroilor căzuți în primul și al doilea război mondial
 Az első és a második világháború hősi halottainak emléktáblája

Biserica Romano-Catolică
Anul edificării: 1914
Hram: „Inima lui Isus”

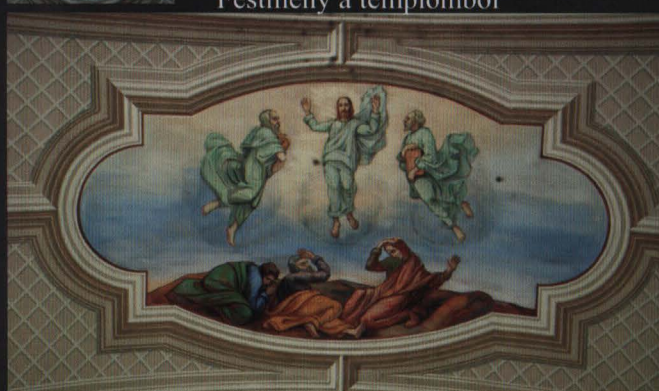
Római Katolikus Templom
Az építés éve: 1914.
Védőszent: „Jézus Szíve”

Altar
Oltár

Pictură din biserică
Festmény a templomból

Biserica Ortodoxă Ucraineană
Anul edificării: 1819
Hram: „Sf. Mare Mucenic”
Istoric: biserică Greco-Catolică
hram „Adormirea Preacuratei”

Ukrán Ortodox Templom
Az építés éve: 1819.
Védőszent: „Nagy Szent Vértanú”
Történet: Görögkatolikus Templom,
védőszent: „Szűzanya elszenderülése”

Altar Oltár

Pictură din biserică

Festmény a templomból

Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea
Hetednapi Adventista Templom

Instalații de stingerea incendiilor de la începutul sec. XX
Tűzoltóberendezések a XX. század elejéről

Obeliscul Eroilor Revoluției de la
1848 - 1849

Az 1848 – 1849-es szabadságharc
hőseinek emlékoszlopa

„BOGDÁNY MÓZES
ÉS
MANDICS PÁL
1848/9
ÉVI HŐS HONVÉDEK
EMLÉKÉRE”

Monumentul „Cele cinci orașe
coroană: Sighet, Câmpulung la
Tisa, Teceu, Visk și Hust,
cu trei morminte pentru cei 3 tineri:
Kosa, Kantor și Torjai”
Lemn de stejar -7 m,
Anul amplasării: 2001
Autor: Ștefan Balázs

„Az öt koronaváros: Sziget (Sighet),
Hosszúmező (Câmpulung la Tisa),
Técső (Teceu), Visk (Viskove) és
Huszt (Hust) emlékszober, a három
ifjú: Kósa, Kántor és Torjai három
sírével”
Tölgyfa - 7 m
Az állítás éve: 2001
Készítette: Balázs István

Monumentul „Pădurea și cei ce o protejează”

Lemn de stejar – 7 m
Anul amplasării: 2000

Amplasare: centrul localității
Autor: Ștefan Balázs

„Az erdő és védői” emlékmű
Tölgyfa – 7 m

Az állítás éve: 2000
Felállítva: a település központjában
Készítette: Balázs István

Statuia fotbalistului Dembroschi
Emerich (Csöpi)

Lemn de stejar. Anul amplasării: 2002
Amplasare: strada Gării
Autor: Ștefan Balázs

Dembroschi Emerich (Csöpi)
labdarugó szobra, Tölgyfa, 2002
Felállítva: Az Állomás (Gării) utcán
Készítette: Balázs István

Cimitirul evreiesc
 Zsidó temető
<https://biblioteca-digitala.ro>

Izvorul mineral și Băile Codrea
Ásványvízforrás és a Codrea Fürdő

Izvorul mineral de la „Băile Benko”
Ásványvízforrás a „Benkő Fürdő” területén

Zona unde au fost Băile Benko
Istoric: Băile Benko
A volt Benkő fürdő területe
Történet: Benkő fürdő

Izvorul mineral de lână „Băile Benko”
Ásványvízforrás a „Benkő Fürdő” mellett

Podul C.F.R. peste râul Tisa
Vasúti híd a Tisza folyón

Zilele localității Câmpulung la Tisa - august
Hosszúmezei Napok – augusztus

Ansablul Csöszök
Csöszök Együttes

Ansablul Albăstrele
Búzavirág Dalsoport

Echipa de cercetași
Hosszúmezői 145. „Boescai István” Cserkészcsapat

ISBN 978-973-0-20454-4